

Kuidas Viimsis perekonnanimesisid pandi?

Perekonna- ehk priinimed ja passid tulid kasutusele alles 19. sajandil. Mõnel pool pani nimesid kirikuõpetaja, mõnel pool mõisavalitseja.

Enne 19. sajandit Eesti talurahval perekonnanimesid ei olnud. Eestlasel oli ainult eesnimi ja teda teati talu nime järgi – Päärna talus elavat Jaagupit kutsuti Päärna Jaagupiks. Kui Jaagupi isa Aadu oli elanud samas talus, võis nimi olla pikem – Päärna Aadu Jaagup. Mõnikord võeti appi ka vanaisa nimi – Päärna Mardi Aadu Jaagup. Tema naist kutsuti Päärna Jaagupi Mariks. Kuna talurahvas sel ajal palju ühest kohast teise ei liikunud, siis sellest inimestel vahetagemiseks piisas.

Olukord muutus, kui tsaar Aleksander I vabastas aastatel 1816–1819 Eestimaa talupojad pärisorjusest ja talurahvas sai suurema liikumisvabaduse.

Aastatel 1822–1835 järgnes perekonnanimede reform, mille käigus said kõik eestlased endale ametlikud perekonnanimed. Talurahvas ise hakkas neid kutsuma liig- või priinimedeks. Ka passe hakati välja kirjutama.

Kehtima hakkas kord, et sama perekonnanime tohtisid võtta ainult sugulased. Juhtus

Jaan Tagaväli, üks neid, kelle perekonnanime vaid ühes kohas pandi.

küll ka, et sulanegi sai pere-mehe nimi. Mõnikord võtsid sama pere pojad endale hoopis erinevad nimed – Viimsi poolsaare Tammneeme külast on teada, et üks vend võttis nimeks Teigar, teine Mik, kol-

mas Vaher ja neljas hoopistükis Harakas. Sel ajal kirjutati seda nime küll teistmoodi – Arrakas.

Läks aga nii, et erinevates mõisavaldades pandi võhivõrastele inimestele ikkagi sama-

Kodulooringi järgmine kogunemine on 6. märtsil algusega kell 10 Rannarahva Muuseumis Pringi külas, Nurme tee 3. Teemaks on perekonnanimede panemine Viimsis, ettekande teeb Jaan Tagaväli. Kõik huvilised on oodatud.

suguseid nimesid. Hästi levinud perekonnanimed olid Saar, Tamm ja Sepp. Viimast nime pandi nii Viimsi mõisavallas kui ka naabruses asuvates Maardu, Saha ja Kostivere valdades.

Mõni perekonnanimi oli selline, mida pandi tõepoolest terves Eestis ainult ühes kohas. Niisugune nimi oli näiteks Tagaväli. Kui tänapäeval sellenimelised omavahel kokku juhtuvad, on kohe teada, et nad on sugulased.

Nimede panemise ajal, 1835. aastal oli Viimsi mõisa omanikuks Alexander von Buxhoeveden. Milline oli tema osa kohalikule talurahvale nimede panemisel, ei ole teada. Mõnel pool oli asja korraldajaks kirikuõpetaja, aga mõnel pool hoopis mõisavalitseja. Vanade kirikuraamatute järgi pandi Viimsi mõisavallas 90 erinevat perekonnanime.

Jaan Tagaväli
Viimsi Kultuuriloo Selts